บทความวิจัย

ปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์

Problems and Preparation Needs of Nursing Students Prior to Clinical Practicum in Caring for Critically Ill Medical Patients

ศยามล หนูเสน[1] วราภรณ์ คงสุวรรณ[2]*

Sayamon Noosen[1] Waraporn Kongsuwan[2]*

[1]อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

[1]Lecturer, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

[2]ศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา

[2]Professor, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Songkhla, Thailand.

*ผู้รับผิดชอบหลัก: waraporn.k@psu.ac.th

*Corresponding author: waraporn.k@psu.ac.th

Received 17 March 2026 • Revised 26 June 2026 • Accepted 29 June 2026

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: *เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์* ***วิธีการ:*** *ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบบรรยาย เก็บข้อมูลจากนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 14 คน ตามเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ปีการศึกษา 2567 ที่มีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2568 วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของ Krippendorff สร้างความน่าเชื่อถือของการวิจัยตามเกณฑ์ของ Lincoln and Guba* ***ผลการศึกษา:*** *ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อม มี 4 ประเด็น ได้แก่ (1) สื่อการเรียนรู้ไม่น่าสนใจและเข้าใจยาก (2) อุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติไม่เหมือนในสื่อและไม่เพียงพอ (3) เวลาในการเตรียมพร้อมมีน้อย และ (4) วิตกกังวลและไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบในการเตรียมความพร้อม มี 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ต้องการสรุปความรู้ที่จำเป็นเพื่อทบทวน (2) ต้องการสื่อเรียนรู้แบบภาพเคลื่อนไหวและเข้าถึงง่าย (3) ต้องการฝึกในสถานการณ์จำลอง และ (4) ต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนหรือรุ่นพี่* ***สรุป:*** *นักศึกษาเผชิญกับความท้าทายในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติบนคลินิกทั้งด้านสื่อความรู้ อุปกรณ์การฝึก และด้านจิตใจ ภายใต้เวลาที่จำกัด ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้เป็น*

แนวทางในการพัฒนาแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงและรูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อม; นักศึกษาพยาบาล; ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ; ภาวะวิกฤต; อายุรศาสตร์

Abstract

***Objective**: To explore the problems and preparation needs of nursing students prior to their clinical practicum in caring for critically ill adult and older adult patients with medical conditions. **Methods:** A qualitative descriptive research approach was used. Data were collected from 14 nursing students from the Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Hat Yai Campus, who met the selection criteria. The participants were in their 3th or 4th year for the academic year 2024 who had experience in a clinical practicum caring for critically ill medical patients. Data were collected through focus group discussions, consisting of 4–5 participants in each group, conducted in November 2025, and content analysis following Krippendorff's approach was applied. The trustworthiness of the qualitative study was established based on the criteria of Lincoln and Guba. **Findings:** Problems and obstacles in preparedness included four main points: 1) Learning materials were uninteresting and difficult to understand, 2) Self-practice equipment differed from the materials and was insufficient, 3) There was limited time for preparation, and 4) Anxiety and lack of confidence in their abilities. Needs regarding the form of preparedness included four main points: 1) Need to be given a summary of essential knowledge for review, 2) Need to have accessible animated learning materials, 3) Need to practice in simulated situations, and 4) Need to learn from the experiences of friends or seniors. **Conclusion:** The study findings indicate that nursing students encounter challenges in preparing for clinical practice, including knowledge resources, training equipment, and psychological readiness, all within a limited time span. The obtained data can be used as a guideline for developing e-learning platforms and learning models that meet students' needs and effectively support preparation for clinical practicum in adult and gerontological nursing care of critically ill medical patients.*

Keywords: Adult and gerontological nursing; Critical illness; Medical patients; Nursing students; Preparedness

ความสำคัญของปัญหา

การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์นับเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความท้าทายสูงสำหรับนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มนี้มีความซับซ้อนของพยาธิสภาพ ต้องการการดูแลอย่างเร่งด่วน มีการใช้ยาความเสี่ยงสูงหลายชนิดร่วมกัน และมีการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์ขั้นสูง เช่น เครื่องช่วยหายใจและอุปกรณ์เฝ้าระวังสัญญาณชีพอย่างต่อเนื่อง[1] รวมถึงมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของอาการอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจทางคลินิกที่แม่นยำและทันท่วงที[2,3] ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลที่จะต้องฝึกปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และความพร้อมทางจิตใจ ก่อนเข้าสู่สถานการณ์จริงในหอผู้ป่วยวิกฤต

ในปีการศึกษา 2567 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติด้านการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ โดยนักศึกษาได้รับประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยวิกฤตทั้งด้านอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ รวมระยะเวลาการฝึกปฏิบัติ 6 สัปดาห์ ซึ่งในส่วนของการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์มีระยะเวลาฝึกปฏิบัติ 3 สัปดาห์ ซึ่งก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติ นักศึกษาจะได้รับการเตรียมความพร้อมล่วงหน้าเป็นเวลา 1 เดือน ประกอบด้วย ได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อการเรียนรู้ที่จัดเตรียมไว้ในระบบการจัดการเรียนรู้ของรายวิชา เช่น บทความวิชาการ หนังสือ อินโฟกราฟิก และวิดีทัศน์ การฝึกซ้อมทักษะที่จำเป็น ได้แก่ การดูดเสมหะ การช่วยแพทย์ใส่ท่อช่วยหายใจ การดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ และการสาธิตย้อนกลับและการฝึกในสถานการณ์จำลองในวันแรกของการขึ้นฝึกปฏิบัติของรายวิชา รวมทั้งการปฐมนิเทศรายวิชาและการพูดคุยวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์นิเทศและนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกจริง 1 วัน ทั้งนี้การเตรียมความพร้อมด้านจิตใจของนักศึกษาในขั้นตอนดังกล่าวยังไม่มีแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับแนวทางของอาจารย์ผู้สอนแต่ละท่าน

จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุดังกล่าว พบว่านักศึกษาจำนวนไม่น้อยสะท้อนความรู้สึกไม่พร้อมต่อการขึ้นฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยวิกฤต ส่งผลให้เกิดความวิตกกังวล ความเครียด และความไม่มั่นใจในการดูแลผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ที่มีภาวะเจ็บป่วยซับซ้อน เนื่องจากส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคร่วมหลายโรค มีความเปราะบาง และสัมพันธ์กับอัตราการเสียชีวิตสูง ปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jaipang C, Jeranukul A. 2024[2] ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความกังวลและขาดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติหากไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสมก่อนการขึ้นฝึกจริง

แม้ว่าสถาบันการศึกษาจะจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมเตรียมความพร้อม เช่น เอกสารประกอบการเรียน วิดีโอผ่านระบบการจัดการเรียนรู้ และการฝึกทักษะพื้นฐานในศูนย์การเรียนรู้ทางการพยาบาลก่อนฝึกปฏิบัติจริงในคลินิก แต่การศึกษาที่ผ่านมาพบว่านักศึกษาพยาบาลมักรู้สึกไม่พร้อมเมื่อเผชิญสถานการณ์คลินิกจริง[4] โดยมักประสบกับความยากลำบากในการนำความรู้เชิงทฤษฎีที่เรียนในห้องเรียนไปใช้กับการดูแลผู้ป่วยจริง[5,6] นอกจากนี้ยังพบว่าความไม่พร้อมของนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ ความมั่นใจและผลลัพธ์การปฏิบัติในสถานการณ์จริง[5,6,7,8] ได้แก่ ความปลอดภัยของผู้ป่วย การพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพของนักศึกษา และเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลในระยะยาว[8,9,10] แม้ว่าที่ผ่านมาได้มีการศึกษาภาพรวมเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต[11,12,13,14] แต่พบว่าเป็นการศึกษาในบริบทผู้ป่วยวิกฤตทั่วไป ยังขาดการสำรวจข้อมูลเชิงลึกจากมุมมองของผู้เรียนเอง เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความต้องการที่แท้จริงในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติคลินิก โดยเฉพาะในบริบทการดูแลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์

ในขณะเดียวกัน แนวโน้มการจัดการศึกษาทางการพยาบาลในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิง (e-learning) และการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อส่งเสริมความมั่นใจและการคิดเชิงคลินิกของนักศึกษา[3,8] การพัฒนาแนวทางหรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องตั้งอยู่บนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนเสียงและประสบการณ์ของนักศึกษาอย่างแท้จริง[15]

ดังนั้นการศึกษาปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับระดับผู้เรียน และสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนการฝึกปฏิบัติจริง ด้วยเหตุผลดังกล่าวการศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์

คำถามการวิจัย

ปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเชิงสุนทรีย์เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลและนำผลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงในขั้นตอนต่อไป โดยการศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบบรรยาย (qualitative descriptive research)[16] โดยใช้การสนทนารายกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและเขียนบรรยายสรุปประเด็นตามคำถามการวิจัย[16] เพื่อมุ่งทำความเข้าใจและอธิบายปัญหาและความต้องการในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับข้อมูลที่สะท้อนประสบการณ์และมุมมองของผู้ให้ข้อมูลในบริบทจริง ซึ่งช่วยให้เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาในบริบทดังกล่าวได้อย่างรอบด้าน

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษานี้ผู้วิจัย 1 ท่าน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการพยาบาลและมีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ สำหรับผู้วิจัยอีก 1 ท่าน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโททางการพยาบาล สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และมีประสบการณ์ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทั้งสองท่านเป็นอาจารย์พยาบาลในสาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุด้านอายุรศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการเป็นผู้สอนนักศึกษาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์

วิธีการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

สถานที่ศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Zoom

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ 4 ปีการศึกษา 2567 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 461 คน ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่ (1) เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 หรือ 4 ปีการศึกษา 2567 (2) เคยมีประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ (3) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และ (4) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย มีนักศึกษาสมัครเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 15 คน โดยมีผู้สมัคร 1 คนไม่สามารถเข้าร่วมการเก็บข้อมูลได้ในภายหลังเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา คงเหลือผู้ให้ข้อมูลจำนวน 14 คน การเก็บข้อมูลดำเนินการโดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน แต่ละกลุ่มจัดการสนทนากลุ่ม 1 ครั้ง และดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กันไปจนเกิดความอิ่มตัว

ของข้อมูล (data saturation) กล่าวคือ ไม่พบประเด็นใหม่เพิ่มเติมและเริ่มมีข้อมูลซ้ำจากการสนทนากลุ่มครั้งหลัง[16] จึงยุติการเก็บข้อมูล

จริยธรรมในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแพลตฟอร์มอีเลิร์นนิงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเชิงสุนทรีย์เพื่อเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ โดยผ่านการพิจารณาและรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ สาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (รหัส PSU IRB 2025-LL-Nur-021 วันที่ 18 สิงหาคม 2568 ถึง 18 สิงหาคม 2570)

ภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยผ่านประธานชั้นปี โดยให้ช่วยเผยแพร่โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มไลน์ของนักศึกษา ซึ่งในโปสเตอร์ได้ระบุ QR code สำหรับติดต่อผู้วิจัยผ่านแอปพลิเคชัน Line การประชาสัมพันธ์เชิญชวนและเก็บข้อมูลดำเนินการภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติและประกาศผลการเรียนของรายวิชาแล้ว และผู้วิจัยไม่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนหรือประเมินผลนักศึกษากลุ่มดังกล่าวทั้งในรายวิชาที่เกี่ยวข้องและรายวิชาอื่น ๆ ภายหลังการเก็บข้อมูล นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมการวิจัยติดต่อผู้วิจัยด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการคัดกรองคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเข้า และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงสิทธิในการปฏิเสธการตอบคำถาม ถอนตัวจากการวิจัย หรือยุติการเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อ โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผลการเรียน การประเมินผลการศึกษา หรือความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน ทั้งนี้ การเข้าร่วมการวิจัยเป็นไปโดยความสมัครใจอย่างแท้จริง

ผู้ให้ข้อมูลทุกคนลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัยโดยไม่ระบุชื่อและนามสกุลในแบบบันทึกข้อมูลทั่วไป และใช้รหัสตัวอักษรและหมายเลขแทนการใช้ชื่อในการสนทนากลุ่มผ่านระบบ Zoom โดยผู้เข้าร่วมไม่เปิดกล้องระหว่างการสนทนา เพื่อป้องกันการระบุตัวตนและคงไว้ซึ่งความเป็นส่วนตัว หลังการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลบางรายในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน เพื่อยืนยันความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูลหลังการวิเคราะห์ การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอในภาพรวมโดยไม่เปิดเผยข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ ข้อมูลทั้งหมดรวมทั้งเสียงที่บันทึกผ่านระบบ Zoom ถูกเก็บรักษาไว้ในสถานที่ปลอดภัย และจะถูกทำลายภายใน 5 ปีภายหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลได้รับค่าชดเชยการเสียเวลาในการให้ข้อมูลจำนวน 100 บาท ซึ่งเป็นเพียงค่าชดเชยเวลาและค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น มิใช่ค่าตอบแทนหรือแรงจูงใจในการเข้าร่วมการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านอายุ เพศ ชั้นปี และเกรดเฉลี่ย และ (2) แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่มในรูปแบบปลายเปิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุทางอายุรศาสตร์ 1 ท่าน อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประสานงานรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 1 ท่าน และอาจารย์ที่มีความชำนาญในการผลิตสื่อการสอน 1 ท่าน ตัวอย่างแนวคำถาม ได้แก่ จากประสบการณ์ที่ผ่านมา (1) มีปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุนต่อการเตรียมพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ของนักศึกษา (2) คิดว่าอะไรเป็นอุปสรรคหรือปัญหาที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติดังกล่าว (3) วิธีการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติมีอะไรบ้าง และมีความพึงพอใจกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

(4) คิดว่าหากรู้สึกไม่พร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ จะมีผลกระทบอย่างไรบ้าง และ (5) มีความต้องการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ ในเรื่องใดบ้าง รูปแบบใดบ้าง อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย 1 ท่าน ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2568 โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4–5 คน โดยแต่ละกลุ่มดำเนินการสนทนากลุ่ม 1 ครั้ง ก่อนเริ่มการสนทนา ผู้วิจัยแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย สิทธิของผู้เข้าร่วม และกติกาการสนทนา จากนั้นให้ผู้เข้าร่วมตอบแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปผ่านช่องทางออนไลน์ และดำเนินการสนทนาตามแนวคำถามปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ การสนทนาใช้เวลาประมาณ 30 นาทีต่อกลุ่ม มีการบันทึกเสียงผ่านระบบ Zoom (recording) ตลอดการสนทนา โดยผู้เข้าร่วมไม่เปิดกล้องและใช้รหัสแทนชื่อผู้ใช้งาน (username) แทนชื่อจริงเพื่อรักษาความเป็นส่วนตัว ภายหลังการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยถอดเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลบางรายในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย 1 ท่าน ดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำภายหลังการสนทนากลุ่มในแต่ละครั้ง โดยใช้รหัสย่อ “P” แทนผู้เข้าร่วมวิจัย และ “L” แทนบรรทัดของบทสนทนาในเอกสารถอดเทป จากนั้นผู้วิจัย 2 ท่านวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) ด้วยมือ ตามขั้นตอนของ Krippendorff[17] อย่างอิสระ ดังต่อไปนี้ (1) อ่านบทสัมภาษณ์อย่างละเอียดและกำหนดหน่วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ (2) คัดเลือกข้อความที่สะท้อนปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการเตรียมความพร้อม (3) ลงรหัสข้อมูลจากคำ วลี ประโยค หรือข้อความสำคัญที่ปรากฏในข้อมูลสนทนา และกำหนดรหัสตามความหมายที่สะท้อนจากข้อมูล และ (4) จัดกลุ่มรหัสที่มีความหมายใกล้เคียงกันเป็นประเด็นย่อย หลังจากนั้นผู้วิจัยทั้ง 2 ท่านร่วมกันดำเนินการในขั้นตอนที่ (5) สังเคราะห์ประเด็นย่อยเป็นประเด็นหลัก ได้แก่ ปัญหา อุปสรรค และความต้องการในการเตรียมความพร้อม และ (6) นำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาตามประเด็นหลักและประเด็นย่อย พร้อมยกตัวอย่างข้อความสนับสนุนจากผู้ให้ข้อมูล

การสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างความน่าเชื่อถือของงานวิจัยเชิงคุณภาพตามกรอบแนวคิดของ Lincoln and Guba[18] ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล (credibility) ความคงเส้นคงวาของข้อมูล (dependability) ความสามารถในการยืนยันข้อมูล (confirmability) และความสามารถในการถ่ายโอนผลการวิจัย (transferability) โดยด้าน credibility ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด เก็บข้อมูลจนเกิดความอิ่มตัวของข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลบางรายในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน ด้าน dependability และ confirmability ผู้วิจัยบันทึกการสะท้อนคิดของตนเอง ตลอดกระบวนการวิจัย และให้ผู้วิจัย 2 ท่านวิเคราะห์ข้อมูลอย่างอิสระ ก่อนร่วมกันตรวจสอบความสอดคล้องของผลการวิเคราะห์ ส่วนด้าน transferability ผู้วิจัยอธิบายคุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล บริบทการศึกษา และกระบวนการดำเนินการวิจัยไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในบริบทที่คล้ายคลึงกันได้

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัย

ผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งหมดเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 14 คน จำแนกเป็นเพศหญิง 12 คน เพศชาย 2 คน อายุระหว่าง 21 ถึง 24 ปี เกรดเฉลี่ยสะสมเฉลี่ย 3.47 (minimum = 3.22, maximum = 3.82)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เป็น 2 ประเด็นหลักตามคำถามวิจัย โดยในแต่ละประเด็นประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย ตามตารางที่ 1 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประเด็นหลักที่ 1: ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์

ประเด็นย่อยที่ 1.1: สื่อการเรียนรู้ไม่น่าสนใจและเข้าใจยาก

จากการศึกษาพบว่าสื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะสื่อวิดีโอที่ใช้ประกอบการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ ยังมีข้อจำกัดทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา และความเข้าใจง่ายของข้อมูล ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิดีโอบางส่วนมีความยาวเกินจำเป็นหรือมีเนื้อหาเกริ่นนำนาน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อและไม่อยากติดตามต่อ ดังที่นักศึกษาคนหนึ่งสะท้อนว่า *“บางทีวิดีโอมันยาวเกินไป ตอนต้น ๆ พูดน้ำ ๆ ทำให้รู้สึกน่าเบื่อแล้วไม่อยากฟังต่อ” (P4, L458-459)* นอกจากนี้ นักศึกษามองว่าสื่อเกี่ยวกับการจัดการเครื่องช่วยหายใจมีความสำคัญ แต่ยังนำเสนอในรูปแบบที่ค่อนข้างเข้าใจยาก ดังที่นักศึกษารายนึงได้ระบุว่า *“สำหรับที่วิดีโอที่แปะไว้ใน LMS นะคะ จะมีเรื่องการจัดการเมื่อเครื่องช่วยหายใจ ก็คือวิดีโอจะเป็นภาษาอังกฤษ แล้วก็จะบอกแนวทางว่าถ้าเสียงดังอย่างนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุอะไรขึ้นบ้าง ฟังแล้วก็ต้องไปแปลก่อนถึงจะรู้ค่ะ ว่าเดี๋ยวเราจะต้องจัดการโดยการไปทำอย่างนี้นะ แต่ว่าคือเราไม่รู้ว่าสถานการณ์จริงเราต้องปฏิบัติยังไงกับเหตุการณ์ตรงหน้า” (P6, L94-97)* สะท้อนให้เห็นว่าสื่อการสอนรูปแบบวิดีโอที่มีเนื้อหาทางเทคนิค เช่น การจัดการปัญหาเครื่องช่วยหายใจ มักเป็นภาษาอังกฤษและเน้นอธิบายแนวทางตามเสียงสัญญาณเตือน แม้จะทำให้ผู้เรียนรู้ว่าปัญหาเกิดจากอะไรและต้องทำอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหา แต่ยังไม่เข้าใจว่าต้องปฏิบัติอย่างไรกับอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์เหล่านั้นในสถานการณ์จริง ข้อจำกัดในด้านเนื้อหา ภาษา และการนำเสนอของสื่อจึงทำให้สื่อการเรียนรู้ไม่สามารถสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ และยังเป็นอุปสรรคต่อความมั่นใจในการนำไปใช้ในบริบทการดูแลผู้ป่วยวิกฤตจริง

ประเด็นย่อยที่ 1.2: อุปกรณ์สำหรับฝึกด้วยตนเองไม่เหมือนในสื่อและไม่เพียงพอ

นักศึกษาให้ข้อมูลว่าการเตรียมความพร้อมด้านทักษะมีข้อจำกัดจากความไม่สอดคล้องของอุปกรณ์ระหว่างสื่อการเรียนรู้บนระบบการจัดการเรียนรู้ (LMS) กับอุปกรณ์ที่มีให้ฝึกจริงในศูนย์การเรียนรู้ทางการพยาบาล (Nursing Learning Resources Center [NLRC]) ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องระหว่างการเรียนรู้เชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง นักศึกษาคนหนึ่งกล่าวว่า *“ใน LMS จะมีทุกอย่างให้ดูค่ะ แต่พออยากลองไปทำจริงที่ NLRC เหมือนอุปกรณ์มันไม่ตรงตามสิ่งที่ดูในสื่อค่ะ” (P4, L73-74)* ข้อมูลยังสะท้อนว่าอุปกรณ์บางรายการไม่พร้อมใช้งาน เนื่องจากผ่านการใช้งานในหลายกลุ่ม สภาพจึงไม่สมบูรณ์ รวมทั้งบางส่วนชำรุดหรือไม่มีให้ใช้ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า *“เหมือนอุปกรณ์ที่สำหรับใช้ฝึก มันยังไม่ค่อยพร้อมใช้งานเท่าไหร่ อาจจะเป็นเพราะว่า หลายกลุ่มเข้ามาฝึกแล้วด้วย สภาพมันอาจจะไม่ได้สมบูรณ์ขนาดนั้นค่ะ” (P12, L788-790)* นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์สำคัญบางรายการที่ไม่มีให้ฝึก เช่น ชุดเตรียมช่วยแพทย์ใส่ท่อช่วยหายใจ ซึ่งทั้งหมดนี้สะท้อนให้เห็นว่าอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอและไม่ตรงตามมาตรฐานที่ศึกษาจากสื่อ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติจริง

ประเด็นย่อยที่ 1.3: เวลาในการเตรียมพร้อมมีน้อย

นักศึกษาหลายรายสะท้อนว่าการจัดตารางเรียนที่ทับซ้อนหรือต้องเรียนวิชาภาคทฤษฎีอื่น ๆ ในช่วงที่ต้องฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้มีเวลาเตรียมตัวจำกัด เกิดความเหนื่อยล้า และรู้สึกไม่พร้อมต่อการขึ้นฝึกจริง แม้มีความตั้งใจแต่ต้องแบ่งเวลาให้กับรายวิชาอื่น ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทให้กับการเตรียมความพร้อมในการฝึกได้เต็มที่ ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งให้ข้อมูลว่า *“ช่วงนั้นมันมีเรียนชนด้วยค่ะ ทำให้เราไม่สามารถทุ่มเทให้กับการฝึกตรงช่วงปฏิบัติได้ค่ะมันต้องแบ่งเวลาไปให้วิชาอื่นด้วย รู้สึกว่ามาทุ่มเทให้กับการขึ้นวอร์ดไม่ได้ค่ะ” (P5, L101-103)* ภาพรวมแสดงให้เห็นว่าภาระเรียนและเวลาที่จำกัดเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติทางการพยาบาล

ประเด็นย่อยที่ 1.4: วิตกกังวลและไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง

ผลการศึกษาพบว่าความเครียด ความกังวล และความไม่มั่นใจในความสามารถ เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยวิกฤต นักศึกษาหลายคนรู้สึกกดดันจากปริมาณเนื้อหาที่ต้องเรียนและความเข้าใจที่ยังไม่เพียงพอ ทำให้กังวลว่าจะไม่สามารถเตรียมองค์ความรู้ได้มากพอเมื่อเข้าสู่สถานการณ์จริง ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า *“จะมีในเรื่องของความเครียด ความกลัว จากที่เนื้อหาของ med (หมายถึงทางอายุรศาสตร์) มันค่อนข้างเยอะ ทำให้เรากดดันตัวเอง” (P2, L90-92)* รู้สึกไม่มั่นใจว่าตนเองจะสามารถจัดการกับผู้ป่วยวิกฤตได้ โดยมีการให้ข้อมูลว่า *“แค่ได้ยินว่าเป็นวอร์ดวิกฤตก็ทำให้กังวลแล้วว่าเรามีทักษะพร้อมพอหรือยัง และจะรับมือได้ไหม มันมีความกังวลอยู่ในใจตลอด” (P13, L810-813)* ภาพรวมสะท้อนว่า ความวิตกกังวลเกี่ยวกับความรู้ ความพร้อม และความสามารถของตนเองเป็นประเด็นสำคัญที่ลดทอนความมั่นใจของนักศึกษาก่อนการฝึกปฏิบัติจริง

ประเด็นหลักที่ 2: ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์

ประเด็นย่อยที่ 2.1: ต้องการสรุปความรู้ที่จำเป็นเพื่อทบทวน

นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทบทวนความรู้ภาคทฤษฎีที่เคยเรียนมาก่อนในรายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพยาธิสรีรภาพ การพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ โดยมีการทบทวนความรู้ทั้งในรูปแบบการอ่านเอกสารประกอบการเรียน การอ่านสรุปเนื้อหาที่ตนเองจัดทำไว้ รวมถึงการใช้สรุปของรุ่นพี่เป็นแนวทางในการทบทวน นักศึกษาให้ข้อมูลว่าการทบทวนเหล่านี้จะช่วยฟื้นฟูความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนไปแล้วระยะหนึ่ง และเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับสถานการณ์จริงในหอผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสมดังที่นักศึกษาได้ระบุว่า *“รู้สึกว่าถ้าไม่เข้าใจทฤษฎีพอมาปฏิบัติมันก็เชื่อมโยงไม่ถูกอยู่ดี”(P14, L751-752)* ส่งผลให้เกิดความรู้สึกมั่นใจและพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติ ดังตัวอย่างของคำกล่าวของนักศึกษาที่ว่า *“ตัวที่ช่วยในการเตรียมความพร้อมก็คือสรุปเนื้อหาที่อาจารย์เคยสอนตอน วิชาเลคเชอร์ ถ้าจากการเรียนในระยะเวลาที่มันห่างกันไปสักระยะหนึ่ง ต้องมาทวนใหม่อีกรอบหนึ่งถึงจะเกิดความเข้าใจแล้วรู้สึกพร้อมค่ะ” (P1, L15-23)*

ประเด็นย่อยที่ 2.2: ต้องการสื่อเรียนรู้แบบภาพเคลื่อนไหวและเข้าถึงง่าย

นักศึกษาสะท้อนว่าสื่อการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นภาพเคลื่อนไหว โดยเฉพาะวิดีโอการสอนหรือสื่อออนไลน์ที่มีรูปแบบกระชับ เข้าใจง่าย และสามารถเข้าถึงได้สะดวก เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ วิดีโอที่มีการอธิบายขั้นตอนอย่างเป็นลำดับขั้น ช่วยให้นักศึกษามองเห็นภาพของการปฏิบัติจริง และสามารถย้อนกลับมาทบทวนซ้ำได้ตามความต้องการ ดังตัวอย่างคำกล่าวของนักศึกษาที่ว่า *“สื่อที่ทำเป็นแอนิเมชั่นทำให้เราเข้าใจและเข้าถึงได้ค่อนข้างง่ายขึ้นค่ะ” (P2, L45) “ของหนูการไปดูวิดีโอที่ประกอบการสอน การดูดเสมหะในระบบปิดระบบเปิดค่ะ พอมันเป็นรูปแบบวีดีโอคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีนะคะ ถ้ามีส่วนไหนที่เราไม่เข้าใจก็สามารถกลับไปทบทวนได้บ่อยขึ้น” (P12, L719-721)* นอกจากนี้ สื่อออนไลน์จากแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น TikTok หรือวิดีโอจากสถาบันอื่น ยังช่วยเสริมความเข้าใจในประเด็นที่นักศึกษารู้สึกกังวล เช่น การคำนวณยา การดูดเสมหะ และการดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ เป็นต้น ดังตัวอย่างคำกล่าวของนักศึกษาคนนึงที่ว่า *“เดี๋ยวนี้มันมีสื่อใน Tiktok ด้วยค่ะ หาดูในอินเตอร์เน็ต ก็จะมีโจทย์แล้วก็เขาก็จะมีคำอธิบายที่เป็นคลิปพูดมาให้เราด้วยเลยค่ะ มันเป็นคลิปสั้นๆ แป๊บเดียวแล้วก็รู้สึกเข้าใจค่ะ” (P12, L68-69)*

ประเด็นย่อยที่ 2.3: ต้องการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง

นักศึกษาให้ความเห็นว่าการฝึกปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลองเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติจริง โดยเฉพาะการจำลองสถานการณ์ผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ เช่น การใช้เครื่องช่วยหายใจ การประเมินอาการผู้ป่วย และการจัดลำดับความสำคัญของการพยาบาล การฝึกในสถานการณ์จำลองช่วยให้นักศึกษาเห็นภาพรวมของการดูแลผู้ป่วยวิกฤต เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และตระหนักถึงประเด็นที่ต้องเตรียมความรู้เพิ่มเติม นอกจากนี้การได้รับคำแนะนำและการสะท้อนผลหลังการฝึกจากอาจารย์ ยังช่วยเพิ่มความมั่นใจและความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริง ดังที่

นักศึกษาคนหนึ่งได้กล่าวว่า *"รู้สึกว่าการฝึกซิม (Simulation) ค่อนข้างที่จะเป็นประโยชน์มาก เราไม่เคยเจอคนไข้ที่วิกฤตมาก่อน ก็เลยไม่รู้ว่าต้องเน้นไปทบทวนอะไร การทำซิมมันทำให้สโคป (Scope) ได้ว่าเราต้องไปเตรียมตัวหรือหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องอะไรบ้าง ทำให้เรามีความพร้อมมากขึ้นในการขึ้นฝึกค่ะ" (P11, L705-708)*

ประเด็นย่อยที่ 2.4: ต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนหรือรุ่นพี่

นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าการได้รับการบอกเล่าประสบการณ์จากเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่เคยมีประสบการณ์ขึ้นฝึกมาก่อน ทำให้ทราบแนวทางการเรียนรู้และสิ่งที่ควรเน้นก่อนขึ้นฝึก ส่งผลให้สามารถวางแผนการเตรียมความรู้ได้ตรงจุดและลดความวิตกกังวลต่อการเผชิญสถานการณ์จริงในหอผู้ป่วย ดังการให้ข้อมูลที่ว่า *"มีการปรึกษากับเพื่อนที่เคยขึ้นมาก่อนด้วยค่ะ ว่าต้องเตรียมความรู้หรือความพร้อมตรงไหนบ้าง เช่นเกี่ยวกับบริบทของวอร์ด บริบทของการทำงานลักษณะของผู้ป่วยที่เราต้องเจอ" (P2, L33-35)* และ *"จากการส่งเวรของพี่ ๆ ที่บอกว่าวอร์ดนี้ต้องระวังอะไร ต้องทำอะไร มันก็เลยทำให้เรารู้ว่าต้องไปทบทวนอะไร รู้สึกว่าเป็นปัจจัยทางบวกนะคะ มันทำให้หนูรู้จักวอร์ดก่อนที่เราจะได้ไปวอร์ดจริง" (P13, L737-738)*

ตาราง 1 ประเด็นหลักและประเด็นย่อยของผลการศึกษา

ประเด็นหลักที่ 1: ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์	
ประเด็นย่อย	**ข้อความตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูล**
1.1 สื่อการเรียนรู้ไม่น่าสนใจและเข้าใจยาก	*"บางทีวิดีโอมันยาวเกินไป ตอนต้น ๆ พูดน้ำ ๆ ทำให้รู้สึกน่าเบื่อแล้วไม่อยากฟังต่อ" (P4, L458-459)* *"วิดีโอจะเป็นภาษาอังกฤษ แล้วก็จะบอกแนวทางว่าถ้าเสียงดังอย่างนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุอะไรขึ้นบ้าง ฟังแล้วก็ต้องไปแปลก่อนถึงจะรู้ค่ะ ว่าเดี๋ยวเราจะต้องจัดการโดยการไปทำอย่างนี้นะ แต่ว่าคือเราไม่รู้ว่าสถานการณ์จริงเราต้องปฏิบัติยังไงกับเหตุการณ์ตรงหน้า" (P6, L94-97)*
1.2 อุปกรณ์สำหรับฝึกด้วยตนเองไม่เหมือนในสื่อและไม่เพียงพอ	*"ใน LMS จะมีทุกอย่างให้ดูค่ะ แต่พออยากลองไปทำจริงที่ NLRC เหมือนอุปกรณ์มันไม่ตรงตามสิ่งที่ดูในสื่อค่ะ" (P4, L73-74)*
1.3 เวลาในการเตรียมพร้อมมีน้อย	*"ช่วงนั้นมันมีเรียนชนด้วยค่ะ ทำให้เราไม่สามารถทุ่มเทให้กับการฝึกตรงช่วงปฏิบัติได้ค่ะมันต้องแบ่งเวลาไปให้วิชาอื่นด้วย รู้สึกว่ามาทุ่มเทให้กับการขึ้นวอร์ดไม่ได้ค่ะ" (P5, L101-103)*
1.4 วิตกกังวลและไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง	*"แค่ได้ยินว่าเป็นวอร์ดวิกฤตก็ทำให้กังวลแล้วว่าเรามีทักษะพร้อมพอหรือยัง และจะรับมือได้ไหม มันมีความกังวลอยู่ในใจตลอด" (P13, L810-813)*
ประเด็นหลักที่ 2: ความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยในภาวะวิกฤตด้วยโรคทางอายุรศาสตร์	
ประเด็นย่อย	**ข้อความตัวอย่างจากผู้ให้ข้อมูล**
2.1 ต้องการสรุปความรู้ที่จำเป็นเพื่อทบทวน	*"ตัวที่ช่วยในการเตรียมความพร้อมก็คือสรุปเนื้อหาที่อาจารย์เคยสอนตอน วิชาเลคเชอร์ ถ้าจากการเรียนในระยะเวลาที่มันห่างกันไปสักระยะหนึ่ง ต้องมาทวนใหม่อีกรอบหนึ่งถึงจะ เกิดความเข้าใจแล้วรู้สึกพร้อมค่ะ" (P1, L15-23)*
2.2 ต้องการสื่อเรียนรู้แบบภาพเคลื่อนไหวและเข้าถึงง่าย	*"ของหนูการไปดูวิดีโอที่ประกอบการสอน การดูดเสมหะในระบบปิดระบบเปิดค่ะ พอมันเป็นรูปแบบวีดีโอคิดว่าเป็นสิ่งที่ดีนะคะ ถ้ามีส่วนไหนที่เราไม่เข้าใจก็สามารถกลับไปทบทวนได้บ่อยขึ้น" (P12, L719-721)* *"รู้สึกว่าการฝึกซิม (Simulation) ค่อนข้างที่จะเป็นประโยชน์มาก เราไม่เคยเจอ*

ตาราง 1 ประเด็นหลักและประเด็นย่อยของผลการศึกษา (ต่อ)

2.3 ต้องการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลอง	*คนไข้ที่วิกฤตมาก่อน ก็เลยไม่รู้ว่าต้องเน้นไปทบทวนอะไร การทำซิมมันทำให้สโคปได้ว่าเราต้องไปเตรียมตัวหรือหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องอะไรบ้าง ทำให้เรามีความพร้อมมากขึ้นในการขึ้นฝึกค่ะ" (P11, L705-708)*
2.4 ต้องการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนหรือรุ่นพี่	*"จากการส่งเวรของพี่ ๆ ที่บอกว่าวอร์ดนี้ต้องระวังอะไร ต้องทำอะไร มันก็เลยทำให้เรารู้ว่าต้องไปทบทวนอะไร รู้สึกว่าเป็นปัจจัยทางบวกนะคะ มันทำให้หนูรู้จักวอร์ดก่อนที่เราจะได้ไปวอร์ดจริง" (P13, L737-738)*

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงปัญหา อุปสรรค และความต้องการของนักศึกษาพยาบาลในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามประเด็นหลักที่ค้นพบได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสื่อการเรียนรู้ที่ไม่น่าสนใจและเข้าใจยากเป็นอุปสรรคสำคัญที่นักศึกษาสะท้อนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสื่อวิดีโอที่มีความยาวมาก เนื้อหาขาดความกระชับ หรือมีการใช้ภาษาทางเทคนิคและภาษาอังกฤษเป็นหลัก ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมั่นใจ สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[19] ที่ระบุว่าสื่อวิดิทัศน์ที่มีความยาวเกิน 12 นาที และมีเนื้อหาเป็นข้อความเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเหนื่อยล้าในการทำความเข้าใจ ส่งผลให้จับประเด็นสำคัญไม่ได้ แม้ว่าการศึกษาดังกล่าวจะดำเนินการในบริบทที่แตกต่างกันแต่ผลการศึกษามีความสอดคล้องกันในประเด็นที่ว่า สื่อการเรียนรู้ที่ขาดความเหมาะสมกับระดับผู้เรียนจึงอาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริง[15,20,21]

นอกจากนี้ ความไม่สอดคล้องและความไม่เพียงพอของอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติ ระหว่างสื่อในระบบ LMS กับอุปกรณ์จริงในศูนย์ฝึก ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้ขาดความต่อเนื่อง นักศึกษาไม่สามารถถ่ายทอดสิ่งที่เห็นจากสื่อไปสู่การลงมือปฏิบัติจริงได้ ส่งผลให้ความมั่นใจและความพร้อมลดลง ประเด็นนี้สะท้อนว่าการเตรียมความพร้อมด้านทักษะจำเป็นต้องอาศัยสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมจริงเพื่อช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับการศึกษา[11] ที่พบว่าความไม่เสมือนจริงของอุปกรณ์สำหรับฝึกทักษะทางการพยาบาลทำให้นักศึกษารู้สึกไม่มั่นใจและไม่พร้อมในการประยุกต์ไปปฏิบัติกับผู้ป่วยที่มีภาวะวิกฤต

ในด้านข้อจำกัดของเวลาและภาระการเรียน นักศึกษารายงานว่าการมีรายวิชาทฤษฎีอื่นควบคู่กับช่วงฝึกปฏิบัติทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการเตรียมความพร้อมได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้าและความรู้สึกไม่พร้อมก่อนขึ้นฝึกจริง สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[11,22] ที่ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านเวลามีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเรียนรู้และระดับความมั่นใจของผู้เรียน โดยเฉพาะในบริบทการดูแลผู้ป่วยวิกฤตที่ต้องอาศัยการเตรียมตัวทั้งด้านความรู้ ทักษะ และสภาพจิตใจ[11,12] การมีเวลาจำกัดอาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถทบทวนความรู้หรือฝึกทักษะได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้การเตรียมความพร้อมเป็นไปอย่างเร่งรีบและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดสรรเวลาเตรียมความพร้อมให้เหมาะสม หรือการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้เข้าถึง ทบทวน และทำความเข้าใจเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว อาจเป็นแนวทางที่ช่วยลดภาระด้านเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาได้

ประเด็นสุดท้ายคือความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองซึ่งพบได้อย่างเด่นชัดในนักศึกษาส่วนใหญ่ สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า ที่สะท้อนให้เห็นว่าความกังวลของนักศึกษาพยาบาลที่เกิดจากความเครียดและความกดดันในการทบทวนปริมาณเนื้อหาที่มากและมีความซับซ้อนเป็นปัญหาสำคัญของการเรียนรู้[11,23] นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์ของหอผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ที่ถูกมองว่าเป็นพื้นที่ที่มีความกดดันสูง

สำหรับนักศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางอารมณ์และจิตใจเป็นองค์ประกอบสำคัญของความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติ แต่กลับได้รับการกล่าวถึงหรือจัดการในระบบการเตรียมความพร้อมอย่างจำกัด

2. ความต้องการด้านรูปแบบการเตรียมความพร้อม

ในด้านความต้องการของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับการมีสื่อที่ช่วยสรุปองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการทบทวนก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริง โดยเฉพาะเนื้อหาหลักด้านพยาธิสรีรภาพ การประเมินสภาพผู้ป่วย และการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ การมีสื่อสรุปที่กระชับและตรงประเด็นช่วยให้นักศึกษาสามารถทบทวนความรู้เดิมได้รวดเร็วขึ้นสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[15] ที่ระบุว่าสื่อการเรียนรู้ที่ออกแบบในลักษณะที่กระชับและตรงประเด็นจะช่วยสนับสนุนการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลได้ดีกว่าสื่อที่เน้นการอธิบายเชิงทฤษฎีอย่างละเอียดเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะในช่วงก่อนการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยวิกฤต ซึ่งผู้เรียนต้องรับมือกับทั้งความซับซ้อนของผู้ป่วย เทคโนโลยีทางการแพทย์ และแรงกดดันทางอารมณ์ ดังนั้นการจัดเตรียมสื่อสรุปความรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์จึงอาจเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริงได้

นักศึกษายังต้องการสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบภาพเคลื่อนไหวที่เข้าถึงง่าย เช่น วิดีโอสั้นหรือแอนิเมชัน ซึ่งช่วยให้เข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติได้ชัดเจน สามารถทบทวนซ้ำได้ และลดความซับซ้อนของเนื้อหาทางเทคนิค ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[19,24] ที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับสื่อดิจิทัลที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[19] ที่นักศึกษาระบุว่า อยากให้มีภาพเคลื่อนไหวในสื่อวิดีทัศน์การเรียนการสอนมากขึ้น เพิ่มสีสันหรือเน้นรูปภาพมากกว่าข้อความ และข้อความควรระบุสั้นๆ กระชับ ได้ใจความ เน้นประเด็นที่สำคัญให้เห็นชัดเจน เสียงประกอบการบรรยายควรมีความน่าสนใจ นอกจากนี้ช่องทางการเข้าถึงสื่อเหล่านี้ควรมีความง่าย สะดวก เข้ากับรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาเช่น การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์หรือโซเชียลมีเดีย[24] อย่างไรก็ตามแหล่งข้อมูลดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันด้านคุณภาพ ความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของเนื้อหา จึงควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากสถาบันการศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล

จากมุมมองของนักศึกษา การฝึกปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง (simulation) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความพร้อมก่อนการขึ้นฝึกปฏิบัติจริง นักศึกษาสะท้อนว่าการฝึกผ่านสถานการณ์จำลองช่วยให้เข้าใจภาพรวมของการดูแลผู้ป่วยวิกฤต เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินอาการ การวางแผนการพยาบาล รวมทั้งช่วยกำหนดขอบเขตความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการเตรียมตัวก่อนเผชิญสถานการณ์จริง นอกจากนี้ กระบวนการสะท้อนผลหลังการฝึกยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงลึก เพิ่มความมั่นใจ และลดความวิตกกังวลของนักศึกษา ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[3] ที่พบว่าการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองร่วมกับการสะท้อนผลการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมความรู้ ทัศนคติ และการจัดการความเครียดของนักศึกษาพยาบาล แม้ว่าการศึกษาดังกล่าวจะดำเนินการในบริบทการพยาบาลฉุกเฉิน แต่มีลักษณะร่วมกับการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตในด้านความซับซ้อนของสถานการณ์ การตัดสินใจทางคลินิก และความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้า[25,26] ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จำลองเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง และสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะทางคลินิกที่จำเป็นสำหรับการดูแลผู้ป่วยวิกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ[27]

นอกจากนี้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนหรือรุ่นพี่นับเป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักศึกษาให้คุณค่าอย่างมาก เนื่องจากช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบริบทของหอผู้ป่วย ลักษณะผู้ป่วย และความคาดหวังของการฝึกปฏิบัติจริงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งมีส่วนช่วยลดความวิตกกังวลของนักศึกษา อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้มีความแตกต่างจากบางการศึกษาก่อนหน้า[11] ซึ่งรายงานว่าการรับรู้ข้อมูลจากรุ่นพี่ในบางกรณีอาจเป็นข้อมูลเชิงลบ โดยมักเน้นถึงความยากลำบาก ความกดดัน และภาระงานที่หนักของการฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกกลัวและกังวลก่อนขึ้นฝึก[11] แต่ในการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษามองว่ารุ่นพี่เป็นแหล่งข้อมูลที่ช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ ข้อควรระวัง และแนวทางการเตรียมตัวที่สามารถนำไปใช้ได้จริง จึงช่วย

ลดความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ ขณะที่การสื่อสารที่มุ่งเน้นเฉพาะความยากลำบากหรือประสบการณ์เชิงลบอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดความกังวลมากขึ้น ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าเนื้อหาของข้อมูลที่ส่งต่อระหว่างรุ่นมีความสำคัญต่อการรับรู้และการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ในโครงการวิจัยหลัก โดยช่วยให้เห็นปัญหา อุปสรรค และความต้องการของนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการกำหนดองค์ประกอบของแพลตฟอร์มการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบสื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและส่งเสริมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม

ข้อจำกัดของการศึกษา

ข้อจำกัดของการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มีผลการเรียนระดับดี จึงอาจทำให้ข้อค้นพบสะท้อนมุมมองและประสบการณ์ของนักศึกษากลุ่มดังกล่าวเป็นหลัก แม้ว่าข้อมูลที่ได้รับจะมีความอิ่มตัวและเพียงพอต่อการตอบคำถามการวิจัย แต่การศึกษาในอนาคตควรพิจารณาขยายกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ครอบคลุมนักศึกษาที่มีลักษณะผลการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น

สรุป

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 14 คน ในบริบทการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีภาวะวิกฤตทางอายุรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าการเตรียมความพร้อมดังกล่าวยังมีปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ที่ไม่น่าสนใจและเข้าใจยาก อุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับสื่อและมีไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมที่จำกัด รวมถึงความวิตกกังวลและความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเอง ขณะเดียวกัน นักศึกษามีความต้องการรูปแบบการเตรียมความพร้อมที่หลากหลาย ได้แก่ การสรุปความรู้ที่จำเป็นเพื่อใช้ทบทวน การใช้สื่อการเรียนรู้แบบภาพเคลื่อนไหวที่เข้าถึงง่าย การฝึกปฏิบัติผ่านสถานการณ์จำลอง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อนหรือรุ่นพี่ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ในระยะต่อไป เพื่อส่งเสริมความพร้อมและสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตทางอายุรศาสตร์ในสถานการณ์จริงอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมนักศึกษาพยาบาลก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติ โดยเน้นสื่อการเรียนรู้ที่กระชับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับระดับผู้เรียน อยู่ในรูปแบบดิจิทัลหรือภาพเคลื่อนไหว ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองที่สอดคล้องกับสื่อและใกล้เคียงสภาพจริง เพื่อเสริมสร้างทักษะ ความมั่นใจ และการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจอย่างเป็นระบบ รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้จากเพื่อนหรือรุ่นพี่ ตลอดจนการจัดสรรเวลาและอุปกรณ์ที่เหมาะสม หรือการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ช่วยลดระยะเวลาในการเตรียมความพร้อม นอกจากนี้สามารถนำไปใช้ในเชิงนโยบายและหลักสูตร โดยบูรณาการสื่อดิจิทัลและการเรียนรู้แบบจำลอง รวมทั้งพัฒนาอาจารย์นิเทศและส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษา

2. ด้านการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่มีผลการเรียนระดับปานกลางและระดับต่ำ เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้ผลวิจัยในบริบทที่กว้างขึ้น รวมทั้งควรพิจารณาการศึกษาหลายสถาบัน ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ที่จะพัฒนาขึ้นในระยะต่อไป

การมีส่วนร่วมในการเขียนบทความ

ผู้วิจัยทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเขียนบทความ/แก้ไข/ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการ

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิจัยครั้งนี้ไม่มีประโยชน์ทับซ้อน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบข้อคำถามสัมภาษณ์ และขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลทุกคนที่สละเวลาเข้าร่วมการวิจัยและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Guidet B, Vallet H, Boddaert J, et al. Caring for the critically ill patients over 80: a narrative review. Ann Intensive Care. 2018; 8(1): 1-15. doi: 10.1186/s13613-018-0458-7
2. Jaipang C, Jeranukul A. The effectiveness of pre-practice preparation program in practicum of adult and gerontological nursing ii in new normal era on knowledge, practical skills and confidence, in the third year nursing students. JPNHS. 2024; 16(1). 67-80. Thai
3. Satsin T, Diteeyont W, Siripipattanakul S, et al. Development of preparation program model for emergency nursing practice program through usage of online simulation- based situations for promoting stress management, knowledge, and attitude of nursing university students. JRTAN. 2025; 26 (1).268-277. Thai
4. Dural G. Nursing students' experiences in intensive care practice: a qualitative study. Nurs Crit Care. 2025; 30(5): e70163. doi: 10.1111/nicc.70163.
5. Promlek K, Thasaneesuwan S, Meesoonthorn K, et al. Students' Experiences of Modular Learning in Adult Nursing and Adult Nursing Practicum, Bachelor of Nursing Science Program. PNUJR. 2025; 17(2): 225-247. Thai.
6. Pradubthong O, Kanungpiarn T, Sanpaung S. Effects of using online learning for practice preparation on knowledge and readiness in nursing practicum among nursing students. JFONUBUU. 2024; 32(2): 16-27. Thai.
7. Marriott M, Weller-Newton JM, Reid KJ. Preparedness for a first clinical placement in nursing: a descriptive qualitative study. BMC nursing. 2024; 23(1): 2-11. doi: 10.1186/s12912-024-01916-x
8. Salem A. Exploring students nurses' preparedness and readiness for to care for critically ill patients and implication for patient's safety. IJNER. 2021; 13(1): 31-39. doi: 10.37506/ijone.v13i1.13308
9. Maalouf I, Wafaa El Zaatari. Decoding readiness for clinical practicum: undergraduate nursing students' perspectives, clinical evaluations, and comparative curriculum variations. Nurs Rep. 2025; 15(6): 204–4. doi: 10.3390/nursrep15060204

10. Tambunan EH. Theory-practice gap during clinical learning: a descriptive qualitative study of nursing students' experiences and perceptions. JCS. 2024; 13(2): 74–81. doi: 10.34172/jcs.33251
11. Pathomjaruwat T, Boontoi T, Matchim Y. Nursing students' experience in an intensive and emergency care practicum. JTNMC. 2018; 33(4): 75-92. Thai.
12. Kor-issaranuphab N, Samrannet W, Potarin W. Learning experiences of nursing students in an intensive care practicum. RHPC9Journal. 2023; 17(2): 453-64. Thai.
13. González-García M, Lana A, Zurrón-Madera P, et al. Nursing students' experiences of clinical practices in emergency and intensive care units. International IJERPH. 2020; 17(16) : 5686. doi:10.3390/ijerph17165686
14. Yıldız E, Gülsoy Z, Karagözoğlu Ş. First clinical practice experiences of nursing students in intensive care unit: a qualitative study. Nurs Crit Care. 2025; 30(3): 70017
15. Saifan A, Devadas B, Daradkeh F, et al. Solutions to bridge the theory-practice gap in nursing education in the UAE: a qualitative study. BMC Med Educ.2021; 21(1) : 490. doi: 10.1186/s12909-021-02919-x
16. Moser A, Korstjens I. Series: Practical guidance to qualitative research. part 3: Sampling, data collection and analysis. EJGP. 2017; 24(1):9–18. doi: 10.1080/13814788.2017.1375091
17. Krippendorff K. Content analysis: an introduction to its methodology. Thousand Oaks: Sage Publications; 2019.
18. Lincoln Y, Guba E G. Naturalistic inquiry. Newbury Park, CA: Sage Publications; 1985.
19. Thitimapong B, Niyomdecha N. Nursing students' perception on video-based teaching of contraception. JRN-MHS. 2022; 42(2): 23-33. Thai.
20. Herron EK, Powers K, Mullen L, et al. Effect of case study versus video simulation on nursing students' satisfaction, self-confidence, and knowledge: a quasi-experimental study. Nurse Educ Today. 2019; 79(1): 129–34. doi: 10.1016/j.nedt.2019.05.015.
21. Regmi K, Jones L. A systematic review of the factors – enablers and barriers – affecting e-learning in health sciences education.BMC Med Educ.2020; 20(1):1 –18. doi: 10.1186/s12909-020-02007-6
22. McTier L, Phillips NM, Duke M. Factors influencing nursing student learning during clinical placements: A modified delphi study. J Nurs Educ. 2023; 62(6): 333–41.
23. Thanyasawad T, Phothidara Y, Pukemayung L, et al. Factors related to the readiness for nursing practice of nursingStudents. APHEIT J Nurs. 2022; 4(2): e2738. Thai.
24. Kohanova D, Sollarova A, Caklos M, et al. Social media behaviour and patterns of use among nursing students: a systematized review. Nurse Educ Pract 2025; 83: 104277. doi: 10.1016/j.nepr.2025.104277
25. Inayat S, Younas A, Sundus A, et al. Nursing students' preparedness and practice in critical care settings:A scoping review. JPN. 2020; 37(1): 122-134. doi: 10.1016/j.profnurs.2020.06.007

26. Daneshfar M, Moonaghi HK. The impact of clinical simulation on bridging the theory–practice gap in nursing education: a systematic review. BMC Med Educ. 2025; 25(1): 1216. doi: 10.1186/s12909-025-07790-8
27. Krungkaew W, Rukbanglaem C, Yotinwattanabumrung A, et al. The effects of a simulation-based learning on knowledge and practicing skills of nursing students in nursing care of patients with ventilators. SCNJ. 2024; 11(2): e268232.Thai